

"అమ్మాయి వచ్చే టైము దాటిపోయి నట్టుంది. ఇంకారాలేదేమిటి చెప్పా? పొద్దుట వెళ్లేటప్పుడు ఏమీ అనలేదు కూడాను."

నెత్తి మీద కొంగు సవరించుకుంటూ సుభద్రమ్మ మూలుగుతూ లేచింది.

అంతలోనే వీధి తలుపు చప్పుడు. "ఆ (వచ్చే, వచ్చే" అంటూ నేల మీద చేతులు ఆనించుకుని కవ్వం మీద నిలబడి "ఏమిటో? ఈ కాళ్ళు చేతులు ఇంక లాభం లేదు. నా పని అయిపోయింది." అనుకుంటూ, "వస్తున్నాను", అంటూ తలుపు తీసింది.

స్కూల్లో పిల్ల కాబోలు. పరుగెత్తుకుని వచ్చిందేమో, అయాసపడుతూ, "మరేమో మా టీచర్లందరూ, ప్రభాకరం మాష్టారు భార్య పోయిందట, అక్కడికి

పిల్లలు గోల పెడుతున్నారా? అంటూ అందుకుంది

"ఏం చెప్పమంటావు అమ్మమ్మా? అవిడ మనిషి నీరసంగా ఉంది. ఉన్నది నలుగురే కానీ తిక్కకి ఏ ఏడోదో అనుకుంటాను మగపిల్లలు లేదని వాళ్ల అత్తగారు దెప్పి పొడుస్తూ ఉండేదని, అయిన్ని ఆపలేవను చేయించుకోవద్దని ఒట్టు వేయించుకుని మరి కన్నాది వాళ్ల అమ్మకి ఏడో కాన్నులో మగపిల్లవాడు పుట్టాడట అందుకని ఇప్పుడేమయింది చెప్పు? డాక్టర్లు మాత్రం ఏం చెయ్యగలరు? ఇప్పుడు ఎవరికి నష్టం అవిడ పోయింది బాగానే ఉంది అయన, పిల్లలు ఎలా తట్టుకుంటారు? రోజుల గుడ్డు, రుక్మిణి అక్కయ్య ఇద్దరు పిల్లలని తనతో తీసుకెళ్లింది రెండు రోజులుంచుకుంటానని, వాళ్ల పిల్లలతో కలిసి కాస్త మరుస్తారని." నిట్టూరుస్తూ చీర చుట్టబెట్టుకుని వచ్చింది సావిత్రి.

ఏమన్నా ఎంగిలి పడతావుటో"

లేదమ్మమ్మా, తినాలని లేదు. కొంచెం వేడిగా కాఫీ కలుపు, సుప్లెమెంట్ తిన్నావా?"

"ఏదీ, నీ కొసం చూస్తుంటే ఆ విల్లెవరో వచ్చి ఈ కబురు చెప్పింది. నాకు మాత్రం ఏం ముద్ద దిగుతుంది చెప్పు? మరి తెలిసిన మనిషామో"

అయితే సువ్యక్త కూడా కొంచెం కాఫీ తాగు నాతోటి ఫర్వాలేదు." అని మంచం మీద కూచుంది సావిత్రి కాఫీ అందించి "నన్నొక్కసారి వెళ్లి పలకరించి రమ్మంటావేమిటి?" అంది.

'వెళ్లగలవా? ఈ వాతావరణం చూసి తట్టుకోగలవా?"

"పిచ్చితల్లి ఇంతకన్నా ఎక్కువ దెబ్బలే తింది ఈ అమ్మమ్మ వూళ్లో వాళ్ల కష్టాలకి తట్టుకోలేనట్టే. తలుపు జార వేసుకో తొందరగానే వచ్చేస్తాను వెళ్లకపోతే బాగుండదు మరి అని వెళ్లిపోయింది

సావిత్రి కాఫీ గ్లాసు కింద పెట్టి, తలకు చుట్టిన తువ్వలు దులిపి, ఫాను వేసుకుని మంచం మీద వాలింది. కళ్ల ముందు ఆ తల్లిలేని పిల్లలు కదులుతున్నారు. "తనూ అంతే. కాకపోతే వాళ్లకి తండ్రి ఉన్నాడు. తనకి ఉంది, లేనట్టే అయ్యాడు. ఇన్నేళ్లు ఒంటరిగా ఈ జీవితం ఎలా గడుపు కొన్నాందో? యాంత్రికంగా బతికిస్తాంది. ఒక్కొక్కసారి ఏడుపొస్తుంది. ఒక్కొక్కసారి రాయిలా

చీర వాళ్ళ కఫల వాళ్ళలోకి 650/-
 ఎస్ట్రమెంటి పాంజిక కఫ
 సావిత్రి పిళ్ళి
 ఆసివాట్టింది

వళ్లారు. రావడం ఆలస్యం అవుతుందని సావిత్రి టీచరు మితో చెప్పమన్నారు" అని మళ్ళీ పరుగెత్తుకుని పోయింది.

'అదేమిటది? పురుడయి నిక్షేపంలా కొడుకు పుట్టాడన్నాడు అంతలో ఏం ముంచుకోచ్చింది? సరిగ్గా ఎందు ఈ పిల్ల? గట్టిగా అడుగుదామంటే అదే పరుగుపోయింది రోజుల గుడ్డు, ముందు ముగ్గురు ఆడపిల్లలు - ఏం కబురు చెప్పావయ్యా దేవుడా? ఆ పిల్లలు ఎలా పెరిగేను? మగ పిల్లాడో అని కొట్టుకుపోయిందట ఈ పదిరోజుల బుణ్ణమెనా ఉంది పాపం? ఏమయిందో గానీ" అని నెమ్మదిగా అడుగులు వేసుకుంటూ వంటింట్లోకి వెళ్లి కాసినీ నీళ్లు తాగి, "ఇవాళ ఒకపూట స్కూలు, ఇద్దరం కలిసి తిందామని కూర్చున్నాను ఇంక నేనేం తింటాను? వచ్చాక అది మాత్రం ఏం

తింటుంది? ఎన్ని కష్టాలు రాసి పెట్టావు తండ్రి ఆ పిల్లలకి" అని వీధి గుమ్మంలోకి పోయి కూచుంది. మూడు అవుతుంటే సావిత్రి వచ్చింది మొహం వేలాడేసుకుని. "అలా చుట్టూ తిరిగి రామ్మా పెరట్లోంచి నీళ్ల ఇస్తాను తల మీంచి స్నానం చేసి ఆ బట్టలు తడిపి పడెయ్యి నేనేదో చీర ఇస్తాను గానీ చుట్టబెట్టుకుని రా" అని లోపలికి వెళ్లింది సావిత్రి పెరటి చైపుకి వెళ్లింది. అమ్మమ్మ ఏం చెప్పినా కాదనదు అవిడే సావిత్రికి ఉన్న ఒక్క ఆత్మీయరాలు, బంధువు నీళ్లు అందిస్తూ" ఎలా అయిందే అమ్మాయి ఇంత ఘోరం? పాపం అయన ఎలా వున్నాడు?

అయిపోతుంది అసలైన జీవితం అయ్యేపోయింది కానీ ఏ ఒక్క క్షణమూ గుర్తు ఉంచుకో దగ్గది లేదు ఎప్పుడూ అన్నీ మర్చిపోవాలనే ప్రయత్నం ఈ అమ్మమ్మ అనరా కూడా లేకపోతే నోరు విప్పి మూట్టాడుతుండుకు కూడా ఎవరూ ఉండరు ఎందుకు తనలాంటి వాళ్ళు పుడతారో?" నిట్టూరుస్తూ పక్కకు తెరిగి పడుకుంది "అమ్మమ్మ వచ్చిందంటే తడి తలతో పడుకున్నావని తిడుతుంది" అనుకుంది

తండ్రిని, పుట్టిన మూడేళ్లకే పోగొట్టుకుంది సావిత్రీ తల్లి నలుగురు ఆడపిల్లలు, ముగ్గురు మగపిల్లల తర్వాత ఎనిమిదో సంతానం ఎవరి ఆదరణ, అలనా లేకుండా గాలికి, ధూళికి పెరిగింది ఎదురింటి కుర్రాడు అదిన ప్రేమ మూటలు ఆ పరిస్థితుల్లో నచ్చి, చెప్పా పెట్టకుండా వెళ్లిపోయింది ఆ తర్వాత మూడేళ్లకి మి కూతురు రెండోసారి పురుటిలో చచ్చిపోయిందంటూ రెండేళ్ల సావిత్రీని అమ్మమ్మ మొహం కొట్టి అతను

వెళ్లిపోయాడు పెళ్లి చేసుకున్నారో లేదో కూడా తెలియదు కొడుకులు కాళ్ళా వేళ్ళాపడి, కొడళ్ల షిక్కారాలు భరిస్తూ కొంగున దాచి పెంచుకొచ్చింది ముసలావిడ. పచ్చేపోయే కూతుళ్ళు పురుళ్ళు, అల్లుళ్ళ అలకలు - అదంతా ఒక నరకం అసలైన మధ్యతరగతి కుటుంబం. ఆ పరిస్థితుల్లో మనవరాలిని మెట్రిక్ దాకా ఎలా చదివించిందో అవిడకే తెలియదు. వయసొస్తుంటే, పెళ్లయి పోయిన, చిన్నకొడుకు

రోడి చూపుల్నుంచి మనవరాలిని ఎలా కాపాడాలి అర్థం కాలేదు అవిడకి పెళ్లి గిట్టి చేసే నాధుడెవరూ లేరు దేవుడిలా అవిడకి తెలిసిన దూరపు బంధువు ఒకాదిక, తను పని చేసే స్కూల్లో ఉద్యోగం వేయించి నా పిల్లలతో పాటు చూసుకుంటానని అంటే గుండె రాయి చేసుకుని అవిడతో వాళ్ల పూరు పంపించేసింది తన పిల్లలతో చూసుకుంటూ, తనున్న యింట్లోనే ఒక గది సావిత్రికి ఇచ్చింది తల్లిలా చూసుకుంది అవిడ. అవిడ కూతురే రుక్మిణి ఇప్పటికీ సావిత్రిని తోడబుట్టిన దానిలా చూసుకుంటుంది, తల్లి పోయినా అదే స్కూల్లో టీచరుగా పని చేస్తూ, భర్తతో పిల్లలతో ఉంటుంది ఈ మధ్యనే ముసలాలవిడ మనవరాలితో ఉండిపోదామని వచ్చింది.

* * * *

నెలలు గడిచి పోతున్నాయి. పాత జ్ఞాపకాలు మరుగున పడుతున్నాయి మధ్య మధ్యలో ఎప్పుడయినా వెళ్లి ప్రభాకరంగారి పిల్లల్ని చూసి వస్తుంటారు అయిన తల్లీ ఉంది ఇంట్లో అసలే నెమ్మదయిన ప్రభాకరంగారు ఈ దెబ్బతో మరింత స్తబ్ధుగా అయిపోయారు. సావిత్రి, రుక్మిణి, ప్రభాకరంగారు కూడా చాలా రోజుల్నుంచీ ఆ స్కూల్లో పనిచేస్తూ ఉండడంతో ఒకరితో ఒకరికి పరిచయం ఎక్కువ. స్కూలుకి సంబంధించిన అన్ని విషయాల్లో కూడా ముగ్గురూ ఎప్పుడూ ముందరే ఉండేవారు అయిన భార్యతో కూడా వీళ్ళిద్దరికీ చనువు ఉండేది వెళ్లిసప్పుడల్లా వీళ్ళిద్దరికీ అవిడ లేని లోటు ఆ యింట్లో ఆ పిల్లల మొహాల్లో కనిపిస్తూ ఉండేది

'సాయంత్రం కలిసిన మా యింటికి వెళ్తాం నీతో పనుంది అంది రుక్మిణి ఒకరోజు స్కూల్లో అలాగే అంది సావిత్రి ఏదన్నా పనున్నా, ఏమీ తోచకపోయినా అలా వాళ్ల ఇంటికి వెళ్డం సావిత్రికి అలవాడి "ఏం పని ఉంది అక్కయ్యా?" అంది నడుస్తూ స్కూలు వదిలొక.

ఇంటికి పద రోడ్లు మీద చెప్పేది కారు.' అంది. ఇంటికిళ్లే దాకా ఏం మాట్లాడలేదు. పిల్లలు అప్పుడే తలుపు తాళం తీసి బాత్ రూములో దూరారు మొహం కడుక్కుని కాఫీ పెట్టి ముందు గదిలోకి దారి తీసింది రుక్మిణి.

'ప్రభాకరంగారు మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకుంటారట' అంది నెమ్మదిగా రుక్మిణి.

సావిత్రి తలెత్తి చూసింది ఎప్పుడో ఇలాంటి మాట వినాల్సి వస్తుందనే అనుకుంది. నలుగురు పిల్లల్ని ఒంటరిగా ఎన్నాళ్లనీ పెంచుతారు?

నిన్న రాత్రి మా యింటికి వచ్చి మీ బావగారితో

మాట్లాడుతూ కూర్చున్నారు వాళ్ల అమ్మగారు గోడవ చేసేసొందట పిల్లల్ని చూడలేకపోతున్నానని. ఏదానికా అవలేదు గానీ ఇంట్లో జరగడం కష్టంగా ఉంది పని మనుషులు వల్ల ఎన్నాళ్లనీ అవుతుంది అన్నారు అవిడకి హడావుడిగా చెయ్యడం అలవాటు

సావిత్రి పెళ్లి ఆగిపోయింది

లేదు పిల్లల్ని సముదాయించ లేకపోతోంది. చాలా మొహమాట పడుతూ చెప్పారు. అవతల వాళ్ల వైపు చాలా మంది పిల్లలు. వాళ్లమ్మ పోయిందని పిల్లల్ని చెట్టుకి, పుట్టికి ఒకళ్ళుగా వేరు చెయ్యడం ఆయనకి ఇష్టం లేదు. చాలా ఆలోచించి ఈ నిర్ణయానికి వచ్చారు ఆయన. "అని ఆగింది రుక్మిణి సావిత్రి ఏం మాట్లాడలేదు

"రాత్రి, పార్కున మీ బావగారు, నేను దీని గురించే ఆలోచించాం. నీతో చెప్పి ఏ విషయమూ కదుపుదామని." మళ్ళీ ఆగి సావిత్రి మొహంలోకి చూసింది రుక్మిణి. ఏదో అర్థమయినా అర్థమవనట్టుగా ఉంది సావిత్రికి "నీ గురించి అడగమంటావా ప్రభాకరంగారిని" నెమ్మదిగా అంది రుక్మిణి. సావిత్రి తల వంచుకుని కప్పులోకి చూస్తూ ఉండిపోయింది

ఇదివరకు కూడా రుక్మిణి సావిత్రి పెళ్లి చేద్దామని చాలా ప్రయత్నించింది. ఏమీ కుదరలేదు. మేనమామలు మాట సహాయానికి కూడా రాలేదు వయసు పెరుగుతున్న కొద్దీ ఇంక తన ఈడుకి సరిపడే పెళ్లికొడుకు ఉండదని సావిత్రికి అర్థమయిపోయింది ఇంకా ఈ మధ్య ఆ సంగతే మరిపోయింది మళ్ళీ ఇన్నాళ్లకి ఇదొక కొత్త ప్రతిపాదన

ఆ పిల్లల్ని సంజాలించుకోగల శక్తి, ఓపిక నీకున్నాయి సావిత్రి. అదిగాక ఒంటరిగా నువ్వు చాలా అలసిపోయావు నీకూ ఒక ఆధారం అవసరం. మీరిద్దరు ఒకళ్లని ఒకళ్ళు బాగా తెలిసున్న వాళ్ళు కలిసి బతకడం అంత కష్టం కాదు. నువ్వు ఉద్యోగం మానేసి పోయిగా ఇంట్లో కూచుని ట్యూషన్లు చెప్పుకోవచ్చు నిన్ను కనుక్కుని మీ బావగారు ప్రభాకరంగారితో మాట్లాడతానన్నారు'

కొంచెం సేపు ఏం మాట్లాడలేదు సావిత్రి కాస్సుపయ్యక "నీ యిష్టం అక్కయ్యా" అంది. సావిత్రి మనస్సు అర్థం చేసుకుంది రుక్మిణి అంతకన్నా వేరే అడిగే అవసరం లేదు "పద. మీ అమ్మమ్మతో కూడా చెప్పాం" అని లేచింది

సంగతి విని ముసలాలవిడ రుక్మిణి కాళ్ళు పట్టుకున్నంత పని చేసింది "తల్లీ! నీదెంత మంచి మనసమ్మా. ఈ పని చేస్తే నా నేను నిశ్చింతగా పోతాను నా తర్వాత దీని గతి ఏమిటా అని రోజూ బెంగే. ఆ పిల్లల్ని ఒప్పిగా చూసుకుంటుంది. తల్లి లేని బాధ దానికి తెలుసు. నువ్వు, మీ ఆయనా తల్లీ తోడుగా దాన్ని చూసుకోవాలమ్మా" అని కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుంది

"ఇప్పుడే ఇంకా ఎవరితో అనకండి. అన్ని విషయాలూ తేలే దాకా ఇంకా అవిడ పోయి ఎన్నాళ్లనీ అవలేదు గదా ఆయనా చిన్నతన పడుతున్నారు" అని వెళ్లిపోయింది రుక్మిణి

సావిత్రికి అయోమయంగా ఉంది. ఈ జీవితం ఇంకా ఇలా ఒంటరిగా గడిపెయ్యడమే అని ఒక విధంగా అలవాటు చేసుకొంది అనుకోకుండా

ఇప్పుడు కెరటంలా వచ్చిన ఈ పరిస్థితికి ఏం అనుకోవాలి అర్థం కావడం లేదు అవిడ పోతే అది తన పాలిట అదృష్టం అవుతుందా? ఇదంతా నిజమేనా? ఆ ఆలోచన ఎంతో అద్భుతంగా అనిపించి ఉక్కిరిబిక్కిరి అయింది సావిత్రి.

మర్నాడు పాపంన్న స్నానానికి వెరుతుంటే, పెరటి వైపు భాగంలో అద్దెటుంటున్న క్యామల దగ్గరకొచ్చి 'ఆ చీర తాలూకు డబ్బు మధ్యాహ్నం బామ్మగారి చేతికి ఇస్తాను అక్కయ్యా' అంది "అలాగే" అని నవ్వి. "అప్పుడే పూజ, సాన్నం అన్నీ అయిపోయాయేమిటి?" అంది "ఆ (వంట కూడా అయినట్లే అందరికీ హడావుడి కదా. డబ్బు ఇవ్వడం అలస్యం అయిందని ఏమీ అనుకోవద్దన్నారు ఆయన" అంది

"చాలే. అలా అనుకునేదాన్నయితే ఇవ్వనే ఇవ్వను" అని క్యామల భుజం తట్టింది. కృతజ్ఞతగా చూసి వెళ్లిపోయింది క్యామల.

మధ్యతరగతి కుటుంబాలకి క్యామలది ఒక నిదర్శనం. చిన్నపిల్ల పాపం ఇంటికి పెద్దకోడలు అడబడుచులు, మఱుదులు, అత్తగారు అలా మునిగి తేలుతూ ఉంటారు అందరూ వాయిదాల పద్ధతి మీద చీర తీసుకుంది పాపం తమ స్కూల్లోనే ఒక టీచరు దగ్గర్నుంచి రెండు వాయిదాల తర్వాత ఇబ్బంది పడిపోయారు. చీర తెరిగి తీసేసుకోమంది. తనకే బాలి వేసి మిగిలిన డబ్బు కట్టేసి ఎప్పుడు వీలయితే అప్పుడు తీర్చమంది. తన భర్త సంపాదనతో చీర కొనుక్కునే స్వతంత్రం కూడా లేదు పాపం. అంత ఖరీదైన పెట్టి కొన్నాదంటే అత్తగారు పూరుకోరు ఆ మధ్య వాళ్ల అన్నగారు చూడటానికి వస్తే, ఆయన ఇచ్చిన డబ్బుతో కొనుక్కున్నానని అబద్ధం చెప్పింది ఇలాంటి సంసారాలన్నీ చూస్తుంటే తనకి పెళ్లి కాకపోవడం అంత పెద్ద ప్రమాదమని అనిపించలేదు ఇన్నాళ్ళూ కానీ వయసు మీద పడుతుంటే ఈ ఒంటరితనం భయం పెడుతోంది కొట్టుకుంటూ, తెట్టుకుంటూ అయినా బతకడానికి తన వాళ్లంటూ ఒక మనిషింటూ ఉండాలి. తనదంటూ ఒక సంసారం ఉండాలి. ఈ నిజం గ్రహించాక ముందు జీవితం ఎలా గడపడమా అన్న బాధ మరింత ఎక్కువయింది.

ఆ తర్వాత రోజుల్లో రుక్మిణి వాళ్ళు ఏం ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారో సావిత్రికి అంతగా తెలియలేదు స్కూల్లో ప్రభాకరంగారు కూడా మామూలుగానే ప్రవర్తిస్తున్నారు తనేమన్నా చిన్నపిల్లల ఆశ్రుతగా ఆరాలు తీయడానికి ఒకరోజు స్కూలు నుంచి సావిత్రి ఇంటికి వచ్చి, "వాళ్ల అమ్మగారు కూడా ఒప్పుకున్నట్లే కనబడ్డారు ఎలాగయినా ఆ పిల్లల్ని ఎవళ్లకయినా అప్పగించాలని ఉంది అవిడకి. బాగా పాడయిపోయిందీలే మనిషి వచ్చేసెల్లో గుడిలో క్షుప్తంగా జరిపించమన్నారు ఆయన. నువ్వు ఎవరికన్నా రాస్తావా?" అంది రుక్మిణి సావిత్రితో

"నేనా? అయ్యోక అంతగా అయితే రాయచ్చు రిదూ. అంత బింగ పెట్టుకునే వాళ్లు ఎవరూ లేరు. అమ్మమ్మ ఇళ్ళదే ఉంది. పిల్లలు ఎలా వున్నారు! అసలు నేనీ మధ్య అటు వెళ్లనేలేదు."

"బాగానే ఉన్నారు. ఏలాడు నుంచని అన్నీ పట్టుకుంటున్నాడు. ఆ పెద్ద పిల్లలే పెంచేస్తున్నారు వాడిని. పెద్దదానికి పదకొండు నిండినట్టున్నాయి. పెద్ద మనిషి అయిపోతుండేమో ఇంకా అవన్నీ నేనొక్కదాన్ని ఎక్కడ పడగలను అంటుంది అవిడ. అవును గానీ, నువ్వూ అయినతో ఏమన్నా మాట్లాడతావేమిటి? మా ఇంట్లో కలుసుకోవచ్చు."

"ఏయింది అక్కయ్యా మాట్లాడడానికి. తెలియనిదంటూ ఏమీ లేదు ఇద్దరికీ. అయినకెంత చిన్నతనంగా ఉందో, ఈ వయసులో పెళ్లంటే నాకు అంత చిన్నతనంగానూ ఉంది. చిన్నపిల్లలమా ఏమన్నా? అయినేమన్నా మాట్లాడతానంటే నాకేమి అభ్యంతరం లేదు."

అంతలా మాటలకి తడుముకోడం ఎప్పుడూ చూడలేదు సావిత్రి. అయినా మామూలుగా,

"అఁ పూర్వేనే భోజనం చేసి అలా పడుకున్నాను. ఏమిటి సంగతి? ఇలా ఎండలో వచ్చావు?" అంది. ముసలావిడ లోపలికి వెళ్లి మంచినీళ్లు పట్టుకొచ్చింది. ఫాను కొంచెం పెంచింది సావిత్రి. మంచినీళ్లు గ్లాసు కిందబిడ్డి. "పోద్దన ప్రభాకరంగారు వచ్చారు మా యింటికి" అంది రుక్మిణి. తలితె చూసింది సావిత్రి గబుక్కున

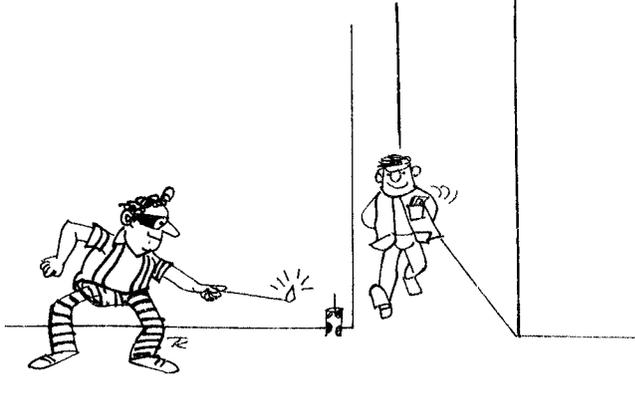
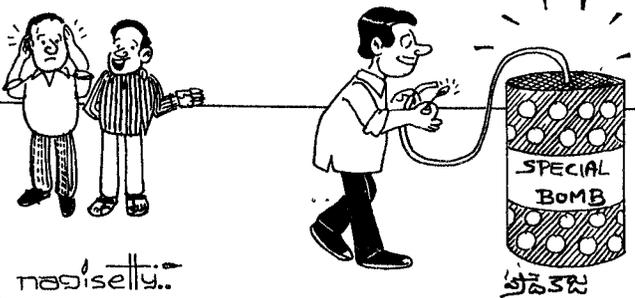
'మామూలు'గా లేదు అక్కయ్యా. ఏదో ఉంది అనుకుంది.

'నిన్న పోద్దన వాళ్ల అత్తగారు వచ్చారట పూరునుంచి. ఈయన మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకుంటారని తెలిసి." అని అగి మళ్ళీ "వచ్చిన దగ్గర్నుంచి 'మా'తో చెప్పా పెట్టకుండా అన్ని ఏర్పాట్లు చేసుకుంటున్నారా? పోయింది నా కూతురు ఉన్నది దాని పిల్లలు. మాతో చెప్పిద్దా" అంటూ చాలా

సంసారం అప్పచెప్పుతానా. రక్త సంబంధం కొద్దీ ఆ అమ్మాయి అయితే పిల్లలని బాగా చూసుకుంటుంది, పూర్వ వాళ్లకి ఏం పట్టింది అని అందిట అవిడ."

"అర్థం అయింది అక్కయ్యా. ఇంక చెప్పకు. ఎంత బాధ పడుతూ ఇది చెప్పడానికి వచ్చావో నేను గ్రహించగలను. నన్నేదో ఉద్దరించబోయి మీరిద్దరూ అనవసరంగా మధన పడుతున్నారు." అంటుంటే రుక్మిణి స్థాితి రెండు చేతులూ పట్టుకుని, "నిజంగా నేను సంతోషించాను సావిత్రి. ఇప్పటికయినా నీ జీవితం ఒక దారిన పడుతుందని ఇదివరకు ఏమీ కలిసి రాలేదు. తప్పకుండా ఈ సారి అయి తీరుతుంది అనుకున్నాను. అవిడ తన కూతురు నిచ్చి ఆ పెళ్ళేదో కానిచ్చే దాకా కదిలేటట్లు లేదు, అయిన మాటల్ని బిడ్డి. అయినా గట్టిగా నిలబడి నిన్నే చేసుకుంటానని అంటే ఎవరేం చేసారు?.. వీళ్ల అమ్మగారు కూడా అట్టి తెరిగిపోయినట్టుంది. అసలు అంత చిన్న పిల్లని

ఆ బొంబు పేలదని విడికె తెల్పు !! ఎందుకంటే దొర్లి యూరు చేసింది వాణి !.. అందుకే అంత ప్రాంతంగా కలపబడ్డాయి!!

"అయన్ని అడిగాను. నీలాగే ఏమీ అక్కర లేదన్నారు. ఇద్దరూ కూడా నామీదే పదిలేకారు. సరే. నేనూ, మీ బావగారు చూసుకుంటాం అన్నీ. మీ అమ్మమ్మ గానీ అవిడతో మాట్లాడుతుందా?"

"నయమే. అమ్మమ్మకి అసలు మాట తీరు తెలియదు. ఇన్నేళ్లలో ఎప్పుడన్నా మాట్లాడనిచ్చారా తనని. అక్కర్లేదు ఏదో అపకతపకలు మాట్లాడుతుంది." నవ్వింది సావిత్రి

* * * - *

అదివారం మధ్యాహ్నం ఎండగా ఉందని తలుపులు దగ్గరగా వేసుకుని నదుం వాల్చింది సావిత్రి. నిద్ర పట్టేసింది. తలుపు తట్టినట్టుయితే గబుక్కున లేచి తీసింది. ఎదురుగా రుక్మిణి. ఎండలో వచ్చిందేమో చెమటలు కారుతున్నాయి

"ఇంత ఎండలో వచ్చావేమిటి? అంటూ లోపలికి దారి తీసింది. అలికిడికి కాబోలు ముసలావిడ లేచి వచ్చింది కుర్చీలో కూర్చుంటూ "పడుకున్నావా?" అంది రుక్మిణి, ఏం మాట్లాడాలో తెలియనట్టు,

గొడవ చేశారట" అని అగిపోయింది రుక్మిణి.

"నిజమే కదా మరి ఆ మాత్రం బాధ అనిపించదూ కూతురు పోయి ఎన్నాళ్ళో అపలేదు అల్లుడు మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకుంటున్నాడంటే బాధగా ఉండదూ" అనుకుంది సావిత్రి.

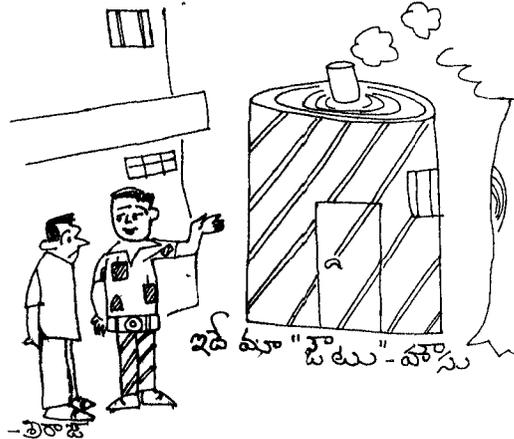
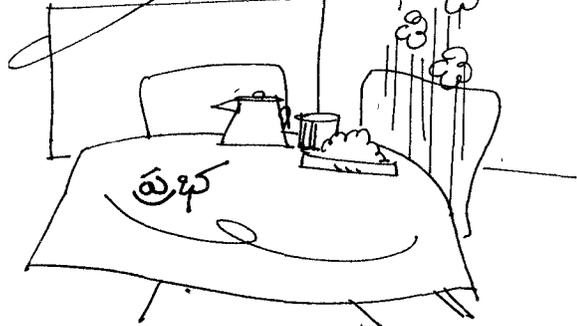
తల వంచుకుని, కళ్లలోకి చూసి చెప్పలేనట్టుగా మళ్ళీ మొదలెట్టింది రుక్మిణి. "పస్తూ, పస్తూ తనతోటే పెళ్లి కావల్సిన కూతుర్ని కూడా తీసుకోచ్చిందట. 20 ఏళ్లు ఉంటాయట అయినే అన్నారు. మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకుంటే, తన కూతుర్నే చేసుకోవాలనీ, దాని అక్క పిల్లల్ని అదే చూసుకుంటుంది కానీ వేరే వాళ్లకి ఎందుకీ అప్పచెప్పుతాం అని గొంపెట్టారట."

అప్పటికి అర్థం అయింది సావిత్రికి రుక్మిణి ఎందుకు అలా ఉందో? గొంతు తగ్గించి మళ్ళీ చెప్పింది రుక్మిణి. "ఏదాది అయినా కాలేదు అప్పుడే అడిగితే ఏం బాగుంటుందని నేను పూరుకున్నాను గానీ ఇంట్లో పిల్లని పెట్టుకుని ఎవరికో ఈ

ఇసారని వీళ్లు అనుకొని ఉందరు లేకపోతే ఎప్పుడో ఆ పిల్లని చేసుకుని ఉందురు. అందుకని కూడా సంబరంగా ఉన్నట్టుంది వీళ్లకి. అయిన వచ్చి ఇదంతా చెప్తుంటే మీ బావగారికి చాలా అసహ్యమేసిందనుకో, ఈయనా అందరిలాంటి మనిషే అనుకుంటే అసలు ఈ ప్రస్తావనే తీసుకుని రాకపోదుము. ఇటువంటి వాళ్లు కూడా చిన్నపిల్లల కోసమే ఎగబడుతుంటే నీలాంటి వాళ్ల బతుకులు బాగు పడడం అంటూ ఉండదా?" ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుంటే సావిత్రి మధ్యలోనే అందుకుంది "పూరుకో అక్కయ్యా! ఇచ్చేవాళ్ళుంటే పుచ్చుకునే పాడికేం నొప్పి? అయినా పూరికేనే పన్నుంటే నువ్వు మాత్రం పాత పన్ను తీసుకుంటావా, కొత్తది తీసుకుంటావా? ఇది అంతే ఎందుకు పూరికేనే అయన్ని అనడం?"

"ఎందుకనకూడదే? అన్నీ నిశ్చయం చేసుకుని అతను చేసుకుంటానని ఒప్పుకున్నాక అవిడ ఏమిటి మధ్యలో? ఆడపిల్లలున్నారు గదాని వరసబెట్టి

ఏపండ్లయ్య! శుభ్రపాయ గాం గూర పుచ్చుడిలో కార్తీకదేవతాదంట్ల. నె తెస్తున్నావుండండి.

ఎవరో ఒకర్ని కట్టబెట్టియ్యడమే? నిజంగా మనవలంటే అంత 'అపేక్ష ఉన్నదయితే ఒక్క పిల్లనన్నా తీసుకెళ్లండి? వాళ్లకే జరుగుతాటే లేదు. ఏదో ఏధంగా దొరికిందే సందు గదాని కానీ ఖర్చు లేకుండా అడవిల్లని వధిలించేసుకుందామని 'పైగా వెధవ కబుర్లు రక్త సంబంధమంటూ. వయసూ వాతా చూడకుండా "ఉక్రోషంతో ముసలావిడ ఏం మాట్లాడుతుందో కూడా అవిడకి తెలియడం లేదు." పాపం అమ్మమ్మ తట్టుకోలేకపోతోంది" అనుకుంది సావిత్రి.

"పూరుకో అమ్మమ్మా. ఆడపిల్లల్ని పెంచడంలో ఉన్న కష్టం నీకన్నా ఎవరికీ తెలుసు? నువ్వు కూడా అలాగే మాట్లాడతావా? ఎందుకు ఇంకొకళ్లని అడిపిసుకోడం పెద్ద పెద్ద సంసారాల కథలన్నీ ఇలాగే ఉంటాయి. నేను లేనూ ఎదురుగా నిద్రవ్వనం? చెట్లంత కూతురు పోయి ఏడాది అవలేదు. ఆ కడుపు శోకంతోనే ఇంకొక పిల్లని వదిలించుకునే అవకాశం వచ్చిందని అనందించే దొర్లార్యం మన ఆడపిల్లల తల్లిదండ్రులది. వాళ్ల నేమి అనకమ్మామ్మా. ఆరుగురు ఆడపిల్లలని ఒక దారికి చేర్చి, తర్వాత మగపిల్లలకి ఒక ఆధారం చూపించాలి వాళ్లు. అంతన్నా వాళ్లు ఏం చెయ్యగలరు? ఎంత అన్యాయమైన పరిస్థితులు కాకపోతే ఆ తల్లి అంత చిన్న పిల్లని నలుగురు పిల్లల తండ్రికి ఇస్తుందో అవిడ తరఫున ఆలోచించు. 20 ఏళ్ల పిల్ల అయినతో ఏం ఊహించ అనుభవిస్తుంది చెప్పు? ఓపితుంటే ఆ పిల్లని చూసి జాలిపడు పరిస్థితులకు లొంగిపోయి ఆ పిల్ల ఊహించు" ఎంత పోగొట్టుకుంటుందో ఆలోచించు" విషయం విన్న సావిత్రి ఎంత గోల పెడుతుందో పట్టుకోడం కష్టమయిపోతుందేమో అనుకున్న రుక్మిణి, సావిత్రి అంత నెమ్మదిగా మాట్లాడుతుంటే 'పిచ్చి గానీ ఎక్కలేదు గదా' అని భయపడింది

"సావిత్రి, నీకేమి అవలేదు కదా" అంది రెండు చేతులూ పట్టుకుని

పెలవంగా నవ్వింది సావిత్రి. "నాకేమి అవలేదు

సావిత్రి పెళ్లి ఆగిపోయింది

అక్కయ్యా. నేనేమి అయిపోను. నువ్వేదో తప్పుచేశానని అనుకోకు. నిద్రట్టి నాకు ఒక్కోసారి మంచి కలలు వస్తాయి. అలాంటి కలలోంచే లేచాననుకుంటాను. ఎప్పుడూ దేనికోసం ఇంత ఆత్రుతగా ఎదురు చూడలేదు నేను. అలాంటిది కొన్ని రోజులు నాకూ అలాంటి అనందం కలిగించావు. అదే చాలు నాకూ పోటీ వున్నారంటే చాలా బాగుంది. మనం ఛూడ్యం లేదూ, మెట్రిక్ ఉద్యోగానికి ఏం ఏ. వాళ్లు వస్తున్నారు వాళ్లనే తీసుకుంటున్నారు అన్ని చోట్లా అలాగే ఉన్నాయి పరిస్థితులు. నాకంటే ఆ అమ్మాయికి అర్హతలేక్కరవ గదా మరి. వయసులో ఉంది. మోడులాంటి నాతో ఊహించ ఏం బాగుంటుంది చెప్పు. అందులోనూ ఒకసారి భార్య పోయి డీలాపడిపోయిన మనిషికి చిన్న పిల్లయితే కాస్త సరదాగా వుంటుంది బాధపడకు మరి. ప్రభాకరంగారితో చెప్పు. నేనేమి అనుకోడంలేదని. ఈ విషయం గురించి మేమిద్దరం ఇంతవరకూ మాట్లాడుకోలేదు ఇప్పుడా అంతే నా అంతట నేను ఏమీ అనను దీన్నే తప్పవరది అంటే అది మన మధ్యతరగతి మనస్తత్వాలదే ఏదో సామ్రాజ్యాలు పోతున్నట్లు. తమ తర్వాత వారసుడు లేకపోతే అరాచకమయిపోతున్నట్లు మగపిల్లవాడు కావాలంటూ ఈ ఆడపిల్లని కని సంతల్లో వేలం వేసేస్తున్నారు ఎవడు తక్కువ పాడితే పాడితో ఎలాంటి వాడయినా సరే పోవాలిందో అవేసంగా మాట్లాడి, ఆగిపోయింది సావిత్రి రుక్మిణి కొంగుతో కళ్లు తుడుచుకొంటూ,

"వస్తాను బామ్మగారూ సావిత్రిని చూసుకోండి పొద్దున ఆయన ఈ మాట చెప్పిన దగ్గర్నుంచీ నాకు మతిలేదు అనవసరంగా ఈ గొడవలోకి లాగాను నేను, ఏదో నీ మానాన నువ్వు బతుకుతుంటే వస్తాను సావిత్రి నేనింక ఇక్కడ ఉండలేను" అని గబుక్కున వెళ్లిపోయింది ముసలావిడ లోపలికి వెళ్లిపోయింది గొణుక్కుంటూ

నా గుండె ఈ దెబ్బతో రాయయిపోయింది

నాకంటే రాసి ఉంది కాబోలు. అయినా అక్కయ్య అన్నట్లు. ఈ రొంపిలోకి దిగకుండా ఉంటే ఈ మనస్తాపం ఉండేదికాదు. తగుదునమ్మా అంటూ పెళ్లికి తయారయింది. దేనికయినా అర్హత ఉండమ్మా' అని తనకి తను నచ్చ చెప్పుకుంటూ మోకాళ్ల మీద తలదించుకుని కూర్చుంది. ఎంతసేపు కూర్చుందో తెలియదు. పెరిటి వైపు నుంచి కాళ్ల పట్టీలు చప్పుడు వినిపించింది. క్యామలే కాళ్లకి పెట్టుకుంటుంది. అప్రయత్నంగానే కళ్లు తుడుచుకుంది

"అళ్లీర్యం. తను ఏడుస్తుందా? తనెంతో మొద్దుబారి పోయింది, రాయయిపోయింది అనుకుంటుందే ఇంకా కన్నీళ్లు ఉన్నాయా? ఇంకా తన మనసు ఇంత చలించిపోతోందా? ఊహించుంటే ఇంత తీవ్రం ఉంటుందా? ఎంత చంపుకున్నా కోరికలు చావపు కాబోలు. తనలాంటి వాళ్లు చావకుండా బ్రతికెయ్యడానికి కారణం అదేనా?" అనుకుంటూ తలతిరిగింది

క్యామల గబుక్కున వచ్చి పక్కన కూచుంది. 'అక్కయ్యా! నీకు పెళ్లిట కదా. మా ఆడబడుచుకి ఎవరో చెప్పారట మీ స్కూలువాళ్లు."

'అబ్బో' ఎంతో జాగ్రత్తగా వుంచినా, అప్పుడే ఈ విషయం ప్రచారంలోకి వచ్చేసింది. అయినా సాపం చాలా పాత వార మోసుకోచ్చింది. ఆ పెరట్లో కూపస్యమందూకలరా ఏ విషయాలూ తెలియవు క్యామలకి. ఇట్టింపి తాజా సమాచారం అందిద్దాం' అని కన్నీళ్ల మధ్య నవ్వుతూ "అవును క్యామలా. కుదిరింది గాని - ఇదిగో ఇప్పుడే ఆగిపోయింది" అని అగలేక మోకాళ్ల మధ్య తలదూర్చుకుని బావురుమంది సావిత్రి. అంతవరకూ దాచుకున్న దుఃఖం కట్టలు తెంచుకుంది. రాయి అయిపోయిందనుకున్న గుండె బెడలయింది

ఏడుపు విని గదిలోకి వచ్చిన ముసలావిడ మనవరాల్ని చూసి ఏమీ అనలేక, కడుపులో దాచుకుంటే మరి బాధ ఆ బాధదే బయటికి పోతేనే మంచిది.' అని నించున్న చోటే చతికిలవడింది. విషయం తెలియని క్యామల బిత్తరపోయి సావిత్రిని గబుక్కున పాదిపి పట్టుకుంది